

Beleggen voor een betere wereld

Duurzaam ondernemen, groen beleggen. Je hoort niet anders. Maar die run op verantwoorde beleggingen heeft behalve – fiscale – voordelen ook nadelen. En hoe groen is groen?

Toen Marco van Wieringen (57) en zijn vrouw vorig jaar een erfenis kregen, wilden ze daarmee iets goeds doen. Een deel belegden ze in het Triodos Groenfonds, dat investeert in duurzame projecten in Nederland, zoals een zonnepark in Lelystad en windturbines bij Dronten. Van Wieringen overweegt nog te investeren in microkredieten. 'Daarmee kunnen kleine ondernemers in ontwikkelingslanden echt iets bereiken. Mooi, vind ik.' Op een spaarrekening levert het geld niets op, dat speelt mee.

'Toen we een erfenis kregen, wilden we iets groens met dat geld doen'

Marco van Wieringen (57): adviseur waterkwaliteit bij Rijkswaterstaat

'Toen mijn vrouw vorig jaar een erfenis kreeg, zagen we het niet zitten om dat hele bedrag op een spaarrekening te zetten. Je krijgt geen rente meer, terwijl je wel belasting betaalt. Dan teer je erop in, geen prettige gedachte. Een deel van het geld hebben we daarom in het Groenfonds van Triodos Bank belegd. Het rendement is laag, maar het risicoprofiel ook en er komt een belastingvoordeel bij.

'We wilden iets groens met het geld doen. Zelf proberen we ook duurzaam te leven. We hebben een moestuin, zonnepanelen op het dak en we beperken ons watergebruik door kort en koud te douchen. Een auto hebben we niet, we wonen toch in de stad. Als we er een nodig hebben, huren we die. Rond het uitbreken van de kredietcrisis zo'n tien jaar geleden zijn we voor onze bankzaken overgestapt van ABN AMRO naar Triodos. Vooral de bonuscultuur bij de grootbanken begon me tegen te staan. Een ideële bank die niet puur op winst is gericht, dat sprak me aan. We hadden wat spaargeld en de rente bij Triodos was toen al nihil, lager dan bij ABN AMRO. Dat hadden we er voor over.

'Geld verdienen is leuk, maar niet het belangrijkste. Als het bedrag dat we nu hebben belegd op peil blijft, is dat voor ons genoeg.'

Vrijwel elke bank en elk fondsenhuis heeft een groen assortiment

Keuze genoeg voor wie groen wil beleggen. Vrijwel elke bank en elk fondsenhuis heeft een groen assortiment. Alleen al vorig jaar kwamen wereldwijd 290 nieuwe beleggingsfondsen en indextrackers op de markt die zich als duurzaam afficherden. Die trackers zijn een getrouwe kopie van een duurzame beursindex, met als bekendste de wereldwijde Dow Jones Sustainability Index (DJSI). En dan hebben we het alleen nog maar over beursgenoteerde beleggingen.

Het rap groeiende aanbod volgt de vraag. Na professionele beleggers, zoals pensioenfondsen en verzekeraars, gaan ook particuliere beleggers de laatste jaren massaal door de knieën. Onlinebank BinckBank rapporteerde vorig najaar dat 49 procent van haar klanten het vermogen al (deels) in duurzame beleggingsfondsen en aandelen belegt. Vier op de tien willen op korte termijn (nog) duurzamer gaan beleggen. Met zijn allen op de barricaden voor een betere wereld?

Nederlanders ontvangen momenteel nauwelijks rente op hun spaargeld. Misschien is het tijd om geld te beleggen? [Maar hoe te beginnen?](#)

Dat ook weer niet, zegt Duco Slob (50), beheerder van de duurzame beleggingsportefeuille van InsingerGilissen, een bank voor vermogende particulieren. De helft van de beleggers die de afgelopen paar jaar op duurzame beleggingen afkwam, is in de eerste plaats financieel gemotiveerd, schat hij. Zij worden aangetrokken door de hogere rendementen. Zijn eigen duurzame portefeuille presteert al sinds 2015 beter dan de traditionele portefeuilles van zijn collega's.

Maar wacht eens, was het idee niet dat je juist rendement moet inleveren voor de goede zaak? Een hele reeks onderzoeken bewijst dat die aanname niet klopt, zegt Bert Scholtens (59), hoogleraar duurzaam bankieren en financieren aan de Rijksuniversiteit Groningen. 'Er zijn wereldwijd meer dan duizend studies naar gedaan en uit het merendeel blijkt dat, over een periode van 25 jaar, een duurzaam beleggingsbeleid geen significante invloed heeft op de financiële prestatie van de portefeuille.'

Geen betere prestatie dus, maar ook geen slechtere. Onderzoeken waaruit wat anders blijkt, beperken zich volgens Scholtens doorgaans tot een kortere periode of een specifieke regio.

Duurzame indextrackers blijven tot nog toe achter in rendement

Indextrackers die duurzame aandelenindex volgen

- + Goedkoop
- Niet zo groen

Actief beheerde duurzame beleggingsfondsen

- + Beïnvloeden actief bedrijven

- Hogere kosten

Beleggingsfondsen bij 'groene' banken

- + Strengere screening
- Minder spreiding

Themafondsen, in alternatieve energie, watertechnologie, recycling

- + Heel groen
- Sterk fluctuerende rendementen

Hoe te kiezen uit die stortvloed aan duurzame fondsen? Het simpelst zijn de indextrackers die een duurzame wereldindex volgen, ook wel *ETF's* (*exchange-traded funds*) genoemd. Hun spreiding over honderden aandelen geeft een zekere veiligheid: gaat één bedrijf onderuit, dan vangen de andere dat op. Het rendement is gemiddeld genomen vergelijkbaar met dat van een actief beheerd beleggingsfonds, terwijl de kosten heel wat lager zijn. Vergeleken met 'gewone' indextrackers blijven de duurzame indextrackers tot nu toe overigens wel achter in rendement, berekende beleggersvereniging VEB onlangs. Maar aangezien de duurzame variant nog niet zo lang bestaat, zegt dat ook weer niet zoveel.

Tot voor kort waren duurzame trackers wat duurder, maar vorig jaar hebben veel fondsenhuizen de tarieven gelijkgeschakeld. Zo rekent een grote aanbieder als iShares een uniforme jaarlijkse beheervergoeding van 0,2 procent van het belegd vermogen. Voor een actief beheerd fonds lopen die terugkerende kosten op tot zo'n 1,5 procent.

Als het je ernst is met duurzaam beleggen, hebben die trackers een duidelijk nadeel. Want hoe groen zijn ze eigenlijk? Op zijn best lichtgroen. De indices die zij volgen, selecteren bedrijven volgens het principe *best in class*: uit elke sector wordt het bedrijf met de duurzaamste bedrijfsvoering eruit gepikt. Duurzaam wordt dan een relatief begrip, blijkt wel uit de samenstelling van bijvoorbeeld de Dow Jones Sustainability Index. Daarin zitten onder meer autofabrikant BMW, luchtvaartmaatschappij Air France-KLM, oliemaatschappij Shell en sigarettenproducent British American Tobacco.

Sinds landen in het Verdrag van Parijs ambitieuze klimaatdoelen stelden, moet alles groener. Ook beleggen: [Beleg niet bruin maar groen](#)

Tabakssector in Dow Jones Sustainability Index opgenomen

Hadewych Kuiper (47), commercieel directeur van Triodos Investment Management, moet niets van deze trackers hebben. 'Ik zie echt niet hoe bijvoorbeeld de tabakssector kan bijdragen aan een betere wereld. Die trackers geven je als belegger het gevoel dat je goed bezig bent. Maar als we daar met zijn allen geld in steken, verandert er niets.'

Groener zijn actief beheerde beleggingsfondsen met duurzame ambities, al mijden ook zij sectoren als fossiele energie niet altijd. Maar dat is wat anders, zegt Duco Slob van InsingerGilissen. De beheerders van deze fondsen maken namelijk gebruik van hun macht als aandeelhouder om de bedrijven in portefeuille aan te sporen meer werk te maken van duurzaamheid. Slob is een groot voorstander van deze aanpak, 'engagement' in beleggersjargon. Om deze reden heeft hij het aandeel trackers in zijn duurzame beleggingsportefeuille de afgelopen jaren teruggebracht van 80 naar 50 procent, en dat wordt nog minder.

Meer fiducia in beheerders van beleggingsfondsen

Sommige leveranciers, zoals het Amerikaanse BlackRock, laten zich ook voorstaan op zo'n actieve aanpak, maar Slob heeft meer fiducia in de beheerders van beleggingsfondsen. 'Een kopje thee drinken en aangeven dat je het leuk vindt als er iets met duurzaamheid gebeurt, is wat anders dan echt een vuist maken.'

Harde resultaten boekt bijvoorbeeld het Franse fondsenhuis Comgest. Bij voedingsproducenten als Unilever en Nestlé heeft het met succes gestreden voor het gebruik van duurzaam geproduceerde palmolie, om de tropische regenwouden in Azië en Afrika te sparen. Een Nederlandse fondsaanbieder van deze aanpak is NN (Nationale-Nederlanden).

Om te kunnen inschatten of het niet bij mooie woorden blijft, heeft onafhankelijk onderzoeksbureau Morningstar een duurzaamheidsrating voor beleggingsfondsen ontwikkeld, die online is te raadplegen. De groenste fondsen kunnen vijf wereldbolletjes verdienen. 'Het is een hulpmiddel, niet de heilige graal,' zegt analist Ronald van Genderen (40) van Morningstar. 'Engagement' telt bijvoorbeeld niet mee in de rating. 'Maar als een fonds drie of minder bollen krijgt, is dat aanleiding om toch even na te gaan of die duurzame pretenties wel kloppen.'

Illustratie: Carolyn Ridsdale

Triodos belegt alleen in ondernemingen die mensen gezonder maken

Strenger is een van oudsher groene bank als Triodos, die naast de financiële resultaten ook de duurzame prestaties van haar beleggingen meet. Een aantal bedrijfstakken komt er niet in, waaronder fossiele energie. 'Van de tien grootste beleggingen in de gemiddelde duurzaamheidsindex komt bijna niet één er bij ons doorheen,' zegt Hadewych Kuiper van Triodos. 'Wij beleggen alleen in ondernemingen die mensen gezonder maken, en die een positieve bijdrage leveren aan de maatschappij, een eerlijker gemeenschap en een schonere planeet.'

De hele bedrijfsvoering telt mee. Een windmolenproducent die zijn mensen onderbetaalt, vindt Kuiper nog steeds geen groene belegging. Wel door de screening komt bijvoorbeeld Danone, dat zijn zuivelyoghurtjes meer en meer vervangt door plantaardige alternatieven, Waarschuwing voor beperkte spreiding van thema-indexfondsen

Beleggen in groene sectoren als de opwekking van alternatieve energie, watertechnologie of recycling doet het allergroenst aan. Zoek in de database van Morningstar en de sector alternatieve energie of ecologie en je vindt vele tientallen themafondsen. Via die thema's

de database van Morningstar op de sector alternatieve energie of ecologie en je vindt vele tientallen themafondsen. Van die thema's bestaan ook diverse internationale indices, en waar een index is, is een tracker, zoals de iShares Global Clean Energy-ETF en de Lyxor World Water-ETF. Beleggersvereniging VEB waarschuwde onlangs wel voor de beperkte spreiding van thema-indexfondsen. Hun rendement wil nog wel eens behoorlijk schommelen. Datzelfde geldt natuurlijk voor gespecialiseerde beleggingsfondsen.

Leuk voor erbij, vindt professioneel belegger Duco Slob. Het waterthema is zijn favoriet: makers van technologieën die bijvoorbeeld vervuiling en verzilting van het wateroppervlak in ontwikkelingslanden tegengaan. Een goed fonds vindt hij Parvest Aqua, van de Franse bank BNP Paribas. Toch ruimt Slob voor zulke thema's hooguit 15 procent van zijn duurzame beleggingsportefeuille in, anders komt de spreiding in gevaar. 'Het is moeilijk om het juiste thema te raden. Bedrijven in alternatieve energie bijvoorbeeld hebben het tussen 2007 en 2012 heel slecht gedaan op de beurs. Dan is het dus jarenlang dood geld.'

Duurzaam beleggen te populair?

Worden duurzame beleggingen niet te populair? Als iedereen zich op dezelfde bedrijven stort, lopen de koersen hard op. Portefeuillebeheerder Slob maakt zich wel zorgen. 'We hebben ons met ons allen onlangs gekocht aan duurzame bedrijven, waarmee je je goed kunt afficheren. Maar er komt een moment dat ze wel erg duur worden.' Zolang hun omzet stevig doorgroeit, is er niets mis met een stijgende koers. 'Maar als het met de economie minder gaat, heb je met die torenhoge koersen een probleem.'

Dat hij met zijn duurzame portefeuille de laatste jaren de doorsnee beleggingsportefeuilles heeft verslagen, is dus mede te danken aan de hoogconjunctuur. 'Ik weet niet of ik dat kan volhouden in een mindere economie, en dat geldt denk ik voor veel duurzame bedrijven en beleggingsfondsen.'

Microkredieten worden vaak aan vrouwen verstrekt

Investeringsfondsen in bv groene projecten of microkredieten

- + Geen effect beurs sentiment
- Laag rendement

Groenfondsen met fiscaal voordeel van max. 2,38%

- + Belastingvoordeel
- Niet altijd beschikbaar

Crowdfunding aan groene ondernemers

- + Directe betrokkenheid
- Succes onzeker

Om aan de grillen van de kapitaalmarkt te ontsnappen, kan de groene belegger ook buiten de beurs terecht. Bijvoorbeeld bij fondsen die in groene projecten investeren of die microkredieten verstrekken in ontwikkelingslanden, te vinden bij aanbieders als Triodos, ASN en Oikocredit. Meestal worden die kredieten aan vrouwen verstrekt, zegt Kuiper van Triodos. 'Het cliché dat mannen met hun omzet naar het café gaan, klopt vaak in deze landen. Vrouwen hebben meer impact, zij steken hun verdienste in bijvoorbeeld de scholing van hun kinderen. Ook blijken zij betere terugbetalers.'

Het rendement van dergelijke fondsen beperkt zich meestal tot een paar procent per jaar, dus een grote slag sla je er niet mee. Dat geldt ook voor de groenfondsen, die leningen verstrekken aan innovatieve Nederlandse bedrijven die zich bijvoorbeeld toeleggen op verduurzaming van huizen of tuinbouwkassen.

Het rendement stelt niet veel voor, maar tot een maximuminvestering van 58.539 euro bieden zij wel een belastingvoordeel. Dat bestaat uit een heffingskorting van 0,7 procent over het groene tegoed plus een besparing op de vermogensbelasting van 0,58 tot 1,68 procent, afhankelijk van de omvang van het vermogen. Een maximaal voordeel dus van 2,38 procent.

Met directe financiering via crowdfunding valt veel te verdienen

Meer valt er te verdienen met de directe financiering van een groene ondernemer via crowdfunding, bijvoorbeeld bij onlineplatform Oneplanetcrowd. Daarop is [een Amsterdams bedrijfje te vinden dat regenkleding maakt van gerecycled materiaal](#). De zo'n honderdduizend geldschietters die gemiddeld zo'n 1.000 euro uitleenden, krijgen daar vier jaar lang 7 procent rente voor terug. Als het goed is. Valt zo'n bedrijfje om, dan is je geld weg.

Helemaal oppassen is het met organisaties die voor groene projecten, zoals windmolen- en zonneparken, grote bedragen vragen en daarvoor sprookjesachtige rendementen in het vooruitzicht stellen. Dat roept de teakfondsen in herinnering, waarmee menigeen begin deze eeuw het schip in ging.

'Ik weet van mensen die rond hun pensioen hun bedrijf verkochten en de hele opbrengst in teakplantages staken,' zegt hoogleraar Bert Scholtens, die begin deze eeuw onderzoek deed naar deze beleggingscategorie. 'Dat was dramatisch. Mensen overschatten hun financiële en intellectuele mogelijkheden. Ik geef je op een briefje: dit soort dingen blijft gebeuren.' Nadeel van deze investeringen is ook dat je geld jarenlang vastzit.

Is er toekomst voor wie traditioneel blijft beleggen?

Het is een keuze, duurzaam beleggen. Nog wel. Is er toekomst voor wie traditioneel blijft beleggen? 'Misschien is groen beleggen al het nieuwe normaal,' oppert analist Ronald van Genderen van Morningstar. 'Een goede fondsbeheerder analyseert alle risico's van bedrijven, ook op het vlak van goed ondernemingsbestuur, milieu en sociaal beleid.'

Wie die risico's neemt, kijkt daar steeds meer last van. Het aandeel Volkswagen is nog steeds niet hersteld van de uitvalider in 2015

wie die risico's negeert, krijgt daar steeds meer last van. Het aandeel Volkswagen is nog steeds niet hersteld van de uitrijder in 2015 met de 'sjoemelsoftware' die de emissietestresultaten oppoetste. De koers halveerde toen en is bij lange na niet terug op het niveau van voor het schandaal. 'Ook als je niet bewust groen belegt, is duurzaamheid bij de keuze van aandelen steeds relevanter,' aldus Van Genderen.

Dus of je nu wilt of niet, je ontkomt er eigenlijk niet aan. Tenzij je voluit contrair gaat. Dan kun je nog altijd in een beleggingsfonds stappen dat investeert in producenten van alcohol, tabak en wapens. Daarvan is er wereldwijd welgeteld één te vinden: het Amerikaanse Vice Fund van USA Mutuals. Het is wel lastig te krijgen. Nederlandse banken willen er hun vingers niet aan branden. 'Niet-duurzaam beleggen wordt een rariteit,' zegt hoogleraar Scholtens. 'Iets voor recalcitrante types.'

'Mijn pinuitgaven worden afgerond. Dat wisselgeld beleg ik duurzaam'

Roebym Anders [50]: bestuurder zonnepanelenleverancier Sungevity International

'Mijn man komt uit Australië en één keer per jaar bezoeken we daar familie. Per gevlogen uur investeer ik 10 euro in Trine, een Zweedse organisatie die de opwekking van zonne-energie in Afrika financiert. Het rendement mogen ze herinvesteren. Ik heb er nu iets van 5 mille in zitten. Ik ben geen heilige, maar zo voel ik me minder slecht over dat vliegen. Puur voor mijn eigen gemoedsrust.

'Investeren in duurzame projecten zie ik als bijdragen aan een betere wereld, beleggen is meer financieel gericht. Ik help jonge ondernemers met bedragen tussen 500 en 5.000 euro. Zo heb ik wat geld gestoken in Solesta, dat zonneboilers ontwikkelt, en in Fastned, dat snellaadstations produceert voor elektrische auto's.

'Mijn grootste investering ging naar modeontwerper Ronald van der Kemp, die met oude kleding waanzinnige creaties maakt. Voor mijn vijftigste verjaardag heeft hij een zilverkleurige jurk voor me ontworpen met een zonnecel erin. Volgens mij gaat hij het maken. Dan kan het voor mij ook wat opleveren. Wordt het niks, jammer dan.

'Een jaar geleden ben ik begonnen met beleggen, via Peaks. Al mijn pinuitgaven worden naar boven afgerond en dat wisselgeld gaat naar duurzame indextrackers. Elke maand stort ik er nog een paar honderd euro bij. Mijn man deed altijd onze beleggingen, en dat vond ik eigenlijk een beetje achterlijk. Dit is een grappige manier om het te leren. Het afgelopen jaar had ik een rendement van bijna 14 procent. Vergelijk dat eens met de spaarrente.'

